Baarmoederhalskankerscreening bij vrouwen onder 25 jaar, een kwaliteitsverbeterend project

Haio: KONINGS Heleen , U.A.
Promotor: PEREMANS Lieve , U.A.
Praktijkopleider: MERTENS Veerle , STREFFER Marie-Luise , VAN ERKEL Maureen , VLIEGHE Erika

Context: Vanuit het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskankerscreening worden vrouwen vanaf 25 jaar uitgenodigd om een uitstrijkje te laten afnemen. Dit onderzoeksproject werd opgesteld nadat we in de huisartsenpraktijk vaststelden dat er reeds enkele vrouwelijke patiënten onder de 25 jaar een uitstrijkje hadden laten afnemen.

Onderzoeksvraag: De concrete vraagstelling voor ons oriënterend literatuuronderzoek is: Welke risicofactoren zijn er gekend voor het ontstaan van baarmoederhalskanker op jonge leeftijd en rechtvaardigen dus een vroegere opsporing van baarmoederhalskanker volgens de literatuur? In het veldonderzoek gaan we na of deze ook daadwerkelijk in het werkveld worden meegenomen, of dat er andere risicofactoren worden weerhouden. Verder wordt er gekeken welk percentage van de vrouwelijke patiënten tussen 18 en 25 jaar al een uitstrijkje onderging in de deelnemende huisartsenpraktijken. Wat zijn de patiënt- en artsgebonden factoren die aan een uitstrijkje onder de 25 jaar voorafgingen?

Methode: Allereerst werd er een literatuuronderzoek verricht. Vervolgens werd er een veldonderzoek gestart. Dit omvat enerzijds een retrospectief luik waarbij er informatie uit de medische dossiers van de patiënten werd gehaald. Anderzijds omvat dit een prospectief luik waarbij we via een digitale vragenlijst de huisartsen en gynaecologen in en rond Antwerpen bevragen over hun medisch handelen betreffende uitstrijkjes en de risicofactoren die zij hanteren voor cervixkanker. Ook werden de vrouwelijke patiënten tussen 18 en 25 jaar in de praktijk benaderd met behulp van een vragenlijst over het uitstrijkje en hun seksuele voorgeschiedenis.

Resultaten: De volgende risicofactoren werden gedetermineerd vanuit het literatuuronderzoek: HPV infectie, seksueel risicogedrag, SOA’s, hoge pariteit, orale anticonceptie, leeftijd en roken. Uit het retrospectief onderzoek bleek dat gemiddeld 17% (n=58) van de vrouwelijke patiënten tussen 18 en 25 jaar (n=341) al een uitstrijkje had ondergaan. Uit het prospectief onderzoek bleek dat 21,5% van de bevraagde patiënten (n=26/121) reeds een uitstrijkje had laten afnemen. De helft daarvan geeft aan niet geïnformeerd te zijn door de gynaecoloog (n=10) of door de huisarts (n=3) omtrent de screeningsrichtlijnen. Het merendeel van de bevraagde artsen (n=52/61) geeft echter aan de patiënten te informeren en enkel een uitstrijkje af te nemen bij risicofactoren. Meer dan 60% van de deelnemende patiënten (n=73/121) was niet op de hoogte dat een uitstrijkje ook bij de huisarts kon worden afgenomen. De voornaamste risicofactoren voor cervixkanker die door de artsen werden aangehaald in de vragenlijst waren: vroege seksarche (n=16), multipele seksuele partners (n=35) en familiale voorgeschiedenis (n=11).

Conclusie: De artsen haalden een aantal uiteenlopende risicofactoren aan die niet altijd overeenstemden met de wetenschappelijke evidentie. In het veldonderzoek werden knelpunten binnen de praktijk beschreven met name het niet up-to-date zijn van de dossiers. Tenslotte werden er actiepunten voor praktijkverbetering geformuleerd.